

Benbeguts i benbegudes a *Poesia per la Revolta*

per Pau Sanchis Ferrer

*Dedicat a tots els amics de Poesia per la Revolta,
i molt especialment a Eva Llorenç i a Josep Martínez*

El vi i la poesia els posa la casa

El set de juny de 2002 Manel Marí i l'acordionista Carlos Sanchis fan un recital a Ca Revolta titulat *Poemes amb vi negre*, a partir de textos d'Omar Khayyam. Ca Revolta havia nascut l'any 2000 amb voluntat de convertir-se en un espai de trobada de "la societat progressista valenciana". Eren els anys de les majories absolutes del PP al País Valencià i calia organitzar la resistència. Des del primer moment, Ca Revolta va esdevenir casa comuna de totes les lluites populars i ciutadanes i també un focus irradiador de cultura.

L'any 2002 Manel Marí ja havia publicat *Poemes en gris*, *Tria impersonal*, *Clarisse*, *Poemari de descortesia* i *Patrimoni dels dies*, i ja havia participat en alguna lectura col·lectiva a Ca Revolta. Que fos, però, un recital de poesia, música i vi, amb versos d'Omar Khayyam, el primer acte protagonitzat per ell en aquesta casa del número 10 del carrer de Santa Teresa de València, és definitori del que havia de venir uns pocs anys més tard.

Si bé la poesia recitada, llegida, cantada o comentada, sempre va trobar aixopluc a la programació del centre cultural i de forma continuada, no va ser fins el 2008 que va quallar la idea de *Poesia per la revolta*, un cicle poètic que amb més o menys regularitat ha perdurat en el temps fins fa un parell d'anys (tot i que ningú ha declarat que la festa s'haja donat per clausurada, com a molt, estem en guaret). *Poesia per la revolta* va ser el nom que va proposar Manel Marí. Un nom que ara sembla obvi, però que calia trobar.

El poeta Manel Marí, envoltat de poetes i amics, a València (fotografia: blog l.o-r.i.n.a.l.).

Així com la posada en escena. Inspirant-se en el recital dedicat a Omar Khayyam, Manu proposa que a les taules hi haja una ampolla de vi i quatre gots. El vi i la poesia els posava la casa. En aquell primer moment, els impulsors del cicle eren, a més de Manel, Eduard Ramírez, Eduard Marco, Isabel García Canet, Lluís Roda i Josep Martínez. Prompte s'afegirien noms com Begonya Pozo o Francesc Bononad, a més dels poetes de diverses generacions que de seguida donaren suport a la iniciativa.

El 2010, en una entrevista al programa de ràdio de Ca Revolta, *El 10 de Santa Teresa*, Manel Marí explicà que la ciutat de València necessitava un espai per a la poesia, tenint en compte que altres cicles poètics anteriors s'havien anat esllanguint. S'agafava un relleu i, alhora, es feia una proposta nova. Els primers anys del segle XXI eren, ho torne a recordar, els de les majories

absolutíssimes d'una colla d'il·luminats que es dedicaven a saquejar el país sistemàticament. En un context en què, com deia Manel en aquella entrevista, qualsevol poeta jove que intentava escriure en català podia ben bé pensar que estava sol, *Poesia per la revolta* oferia un espai de caliu on presentar autors joves al costat d'autors consolidats, on fer que qualsevol persona interessada en la poesia escoltara versos de viva veu.

Com he dit més amunt, el cicle de *Poesia per la revolta* era una tasca col·lectiva, però sense la participació de Manel Marí hauria estat completament diferent. Des del títol d'aquest article, que era la salutació que va esdevenir part de la litúrgia habitual, fins al bon rotllo imperant, passant pel compromís ferm i el vi que s'hi oficiava.

Als arxius de Ca Revolta es conserven de manera bastant detallada la majoria d'activitats poètiques que

s'hi han fet (presentacions de llibres, recitals, concerts, dramatitzacions, homenatges, sopars, etc.) i això ens permetria detallar la majoria dels noms que, des de 2008, han passat per la casa. El primer acte que apareix sota l'etiqueta de *Poesia per la revolta* és el recital *Sense pèls a la llengua* de Sebastià Alzamora i Manel Marí el 7 de novembre de 2008. A partir d'aleshores la llista és molt llarga i correm el risc de deixar-nos algú; per això preferisc, més que no fer una relació exhaustiva, destacar algunes fites importants.

Per exemple, l'acte que es va celebrar el 25 d'abril de 2009 al Jardí de Vivers en el marc de la 40a Fira del llibre de València. Un recital presentat per Marc Granell en què van participar Christelle Enguix, Isabel Garcia Canet, Eduard Marco, Manel Marí, Josep Porcar, Eduard Ramírez, Lluís Roda, Josep Lluís Roig i Sergi Torró o la "Lectura col·lectiva, mixta i plurilingüe al voltant del Dia de la dona" que es va fer el dimecres 10 de març i en què van participar Guillermo Cano, Christelle Enguix, Ainoa Lorca, Manel Marí, Jaume Pérez-Montaner, Begonya Pozo, Eduard Ramírez, Isabel Robles i Lluís Roda, entre d'altres.

També cal destacar el cicle de duets literaris que va començar el gener de 2010. Ca Revolta celebrava una dècada d'activisme, i la manera de celebrar-ho de *Poesia per la revolta* fou organitzar una sèrie de lectures compartides que anaven acompanyades de la publicació d'unes *plaquettes*. Les parelles de poetes que van participar en aquest cicle foren: Anna Montero i Teresa Pascual, Begonya Pozo i Marc Granell, Begonya Mezquita i Josep Ribera i Maria Josep Escrivà i Josep Lluís Roig.

Un record personal i un poema traduït i recuperat

Personalment tinc, però, un record molt especial d'una acció que va organitzar Manel, de la qual vaig ser beneficiari. Tinc la sospita que va ser allò que em va vincular definitivament a *Poesia per la revolta* i

Pàgina d'inici del web de Ca Revolta, on Manel Marí desenvolupà molta activitat.

em va fer entendre com era de profund el compromís amb la cultura de Manel Marí, i com de gran la seua generositat.

Va ser a l'estiu de 2009. Aleshores jo treballava a la Universitat de Zadar (Croàcia), però tornava de tant en tant a València. Recorde una conversa al cafè Sant Jaume amb Manel en què li vaig explicar quina era la meua faena com a professor de català a l'estranger. En algun moment em vaig lamentar de les dificultats que teníem per aconseguir títols d'autors actuals. Manel ho va agafar al vol i al cap d'un temps (principis de 2010) va organitzar una recollida col·lectiva en què es proposava els escriptors valencians que deixaren algun exemplar d'un títol propi per a enviar-me'l a Croàcia. I també a tot-hom que tinguera ganes de col·laborar amb la donació de llibres. De fet, com que els volums me'ls havia d'endur jo en la maleta en les anades i vingudes, o me'ls havia de fer enviar en diverses tongades, es van deixar uns mesos de marge per a la recollida, amb una crida que apareixia als fullets informatius de Ca Revolta. La resposta va ser magnífica i els escriptors i també molts lectors donaren no només títols propis, sinó obres que tenien repetides o que ja no necessitaven d'autors valencians i d'arreu dels Països Catalans. Quan vàrem tindre tots els llibres a Zadar no ens ho podíem creure. En aquella universitat de la riba oriental de l'Adriàtic hi ha, a hores d'ara,

una molt bona biblioteca de poesia catalana contemporània gràcies, en gran part, a l'espenta de Manel i a la magnífica resposta dels escriptors valencians.

D'aquells anys és una traducció que he recuperat fa poc d'un poema de Manel Marí al croat que va fer l'amic i professor de la Universitat de Zadar Nikola Vuletić. La traducció només ha estat publicada al meu blog i m'ha semblat que aquest era un bon moment per a recuperar-la:

Sonet de barri

Aquest bar s'ha bastit d'olor a
[rovell,
de suor, d'humitat i cafetera,
del davantal sollat de la cambrera,
de l'oli de fregir, vescós i vell,
de la pudor d'orins com un coltell
que fibla encara el dens de
[l'atmosfera,
del rostre de derrotes i l'espera
de deixar-se en el got la por, la
[pell...,
d'un berraco cantant-se a si
[mateix,
d'un decadent de somni
[improvisat,
de l'alcohol que els empeny i els
[agermana,
del brut en fotogrames que fa el
[greix,
d'un ambient endogàmic i tancat
i el testimoni d'un que s'hi
[encomana.

Manel Marí en un programa de ràdio, a València (fotografia: UPV).

Kvartovski sonet

Od mirisa hrđe sazdan je ovaj
 [bar,
 od znoja, vlage i kafe makinice,
 od prljave pregače konobarice
 od ulja u fritezama, židak i star,
 od smrada mokraće, oštra poput
 [noža
 što još probada gustoću ugođaja,
 od lica punih nadanja i očaja
 od čaša gdje ostaju i strah i
 [koža...,
 od pijandure što sebi samom
 [pjeva,
 od jednog dekadenta sklepanoga
 [sna,
 od pića po kojemu ta dva su braća
 od prljavštine što s fotograma
 [sijeva,
 od društva endogamna i zatvorena
 i glasa ovog što vazda tamo
 [svraća.

Els joves escriptors i el SEMPER

El novembre de 2010 una colla ben nodrida d'autors dels Països Catalans ens vam reunir a Gandia al II *Encontre de joves escriptors*. Encara circulen per la xarxa entrades de blog i articles de premsa que en parlen. Per a molts de nosaltres, aquella trobada va ser fonamental per enfortir lligams amb altres companys d'ofici i conèixer-ne de nous. Molts ja havien participat en el congrés anterior, però per a alguns de nosaltres era la primera vegada.

Una nit que tots els bars estaven tancats, l'habitació de Manel Marí va esdevenir el punt neuràlgic de la trobada. Era l'habitació 202, ho recorde bé perquè durant un temps es va fantasiejar amb la idea de titular *Habitació 202*, o alguna cosa semblant, una mena d'antologia generacional.

Aquella antologia no es va fer, però sí que varen nàixer altres idees que pretenien mantenir la relació entre els diversos espais del país que programaven regularment vetllades poètiques. Per això, 2011 va ser l'any del SEMPER. El SEMPER (Seminari Estable de Matèries Poètiques en Evolució i Recerca) era un curs d'especialització poètica que oferia als aprenents tres sessions amb tres poetes diferents cada any. Després de cada sessió, a més, el poeta protagonista feia un recital de la seua obra. El SEMPER fou una col·laboració entre l'ORINAL (Obrador de Recitacions i Noves Actituds Literàries), l'Aula de Poesia de la Universitat de València i *Poesia per la revolta*. Darrere de la iniciativa estàvem Josep Pedrals, Jaume C. Pons Alorda, Begonya Pozo, Eduard Ramírez, Manel Marí, Josep Martínez i qui signa aquestes línies. El SEMPER va tindre només dues edicions, però va servir per consolidar durant el 2011 i 2012 una programació amb la participació de poetes com Josep Lluís Aguiló, Jaume

Pérez-Montaner, Rosina Ballester, Anna Aguilar-Amat, Víctor Sunyol i Teresa Pascual.

La trinxera amb la revolta

A partir del curs 2012-2013 Manel va estar menys pendent de la programació de *Poesia per la revolta*, encara que sense desvincular-se'n del tot en cap moment. De fet, des que se'n va anar a viure a Alborraia, com que em venia de pas cap al meu poble, més d'una nit havíem tornat junts comentant la jugada. En qualsevol cas, les ampolles i els gots de vi i la litúrgica *benbeguda* als germans i germanes de la poesia han continuat ben presents fins al final (provisional). En qualsevol cas, voldria recordar encara dues nits molt especials en què Manel va tenir un protagonisme notable.

La primera és la nit del 22 de maig de 2013. Entre tots els que manifestéssim per la casa havíem organitzat una festa sorpresa per al gran poeta valencià Jaume Pérez-Montaner que aquella setmana feia 75 anys. La complicitat d'Isabel Robles, i d'amics del poeta com Francesc Collado i Manel J. Romero, i molts més, així com la tasca de coordinació de Josep Martínez, va fer possible que més de cent persones guardaren el secret i arribaren sigil·losament al número 10 del carrer de Santa Teresa abans que l'autor homenatjat. Manel Marí va ser l'encarregat de conduir aquell acte, que és una de les festes més multitudinàries que es recorden a la casa i que millor representen l'esperit de compromís amb la cultura i el país, sense perdre mai l'aire de festa i l'abraçada amiga.

L'última nit que vull recordar ací és la de la presentació de *Tavernàries* el 3 de desembre de 2017, acompanyat d'Eduard Ramírez, company inseparable. No vaig poder anar aquella nit de desembre a Ca Revolta, ara no recorde per què. El que no em podia imaginar, com ningú, és que seria l'última oportunitat d'escoltar Manel recitant els seus versos. Al maig d'aquell mateix any, de fet, Manel i Eduard havien presentat *Tavernàries* al meu poble, i també fou una nit memorable, en